

Bewaking op allergieën en ongewenste middelen

Inleiding

Patiënten kunnen allergisch zijn voor bepaalde stoffen of groepen van middelen (bijvoorbeeld sulfa's, perubalsem, goudverbindingen). Maar er zijn ook andere redenen om bepaalde stoffen niet meer te willen voorschrijven of afleveren aan een patiënt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan bijwerkingen. Daarnaast komt het voor dat een product van een bepaalde fabrikant niet gewenst is.

Systemen die gebruik maken van de G-Standaard, kunnen een module bevatten waarmee zorgverleners ervoor waken dat een patiënt een middel krijgt voorgeschreven of afgeleverd waarvoor hij / zij allergisch is of dat hij / zij niet wenst.

Werking van het systeem

In het elektronisch patiëntendossier dient te zijn opgenomen voor welk middel de patiënt allergisch is of welk middel hij / zij niet wenst. Op basis van dit dossier dient de zorgverlener m.b.v. zijn computersysteem te worden ondersteund bij het voorkomen van het gebruik van middelen waarvoor de patiënt allergisch is of waarvan gebruik om andere redenen niet gewenst is.

Beheer van het elektronisch patiëntendossier

In het elektronisch patiëntendossier (EPD) wordt opgenomen voor welke stoffen of (groepen van) producten de patiënt allergisch is of welke om andere redenen ongewenst zijn. Degene die dit dossier beheert dient de mogelijkheid te hebben om uit alle voorkomende bestanddelen van geneesmiddelen te selecteren voor opname in het dossier. Dit kunnen zowel werkzame bestanddelen als hulpstoffen zijn¹. Zo nodig dient deze selectie verfijnd te kunnen worden tot een bepaalde toedieningsweg². Denk hierbij bijvoorbeeld aan tetracycline-

capsules die darmproblemen kunnen geven en tetracycline-oogzalf dat wel gebruikt kan worden. Indien een bestanddeel geselecteerd is dient de zorgverlener de vraag gesteld te worden of uitsluitend de stof of mogelijk een hele groep van producten "ongewenst" zijn³. Denk hierbij bijvoorbeeld aan bestanddeel amoxiciline ten opzichte van de hele penicilline groep. Bij het opgeven van een "ongewenste" groep zal de zorgverlener de vraag gesteld moeten worden of er wellicht sprake is van kruisovergevoeligheid⁴ met een andere groep zodat ook deze groep in het EPD opgenomen kan worden. Maar ook dient er de mogelijkheid te zijn om uit een lijst met individuele producten te kunnen selecteren voor opname in het dossier. Denk hierbij bijvoorbeeld aan generieke handelsproducten zoals Carbamazepine tablet 200mg (als perse Tegretol moet worden afgeleverd)⁵.

¹ Zie G-Standaard bestand 750 – Generieke namen (uitsluitend stamnamen worden gebruikt)

² Zie G-Standaard bestand 902 – Thesauri, thesaurus 058 - Stamtoedieningswegen

³ Zie G-Standaard bestand 936 – Relatie ongewenste groep – SNK

⁴ Zie G-Standaard bestand 910 – Relatie tussen thesaurus-itemnummers

⁵ Zie G-Standaard bestand 031 – Handelsproducten

Om bij een patiënt te bewaken op allergieën of ongewenste middelen dient het dus mogelijk te zijn om in het EPD de volgende items op te nemen:

- Individuele bestanddelen
- Individuele bestanddelen in combinatie met een toedieningsweg
- Ongewenste groepen
- Individuele producten.

Allergie voor een hulpstof

Op het moment dat een voorschrijver medicatie voorschrijft zal dit veelal op stofnaam zijn⁶ (voorschrijfproduct). Hierdoor geeft de voorschrijver niet exact aan welk product er afgeleverd zal worden. Per leverancier kunnen de hulpstoffen verschillen waarvoor de patiënt allergisch is. Bewaking vindt dan plaats bij aflevering in de apotheek. Maar zo kan een voorschrijver er ook voor kiezen om juist wel een specifiek product van een bepaalde leverancier voor te schrijven⁷.

Controle

In de G-Standaard zijn per product zowel de werkzame als de hulpstoffen opgenomen. In dit bestand is tevens de toedieningsweg per product opgenomen⁸. Indien een specifiek product is voorgeschreven kan eenvoudig gecontroleerd worden op ongewenst zijn. Uitgangspunt hiervoor is de samenstelling van het specifieke product en de groepen waarin het product is ingedeeld⁹ die in relatie worden gebracht met het EPD van de patiënt.

Indien op stofnaam is voorgeschreven (voorschrijfproduct) zullen alle producten onder het voorschrijfproduct gecontroleerd moeten worden op allergie of ongewenstheid bij de patiënt (zie EPD). Zodra alle producten onder het voorschrijfproduct aangeven dat deze ongewenst zijn dient de zorgverlener het advies te krijgen dat er beter een alternatief voorgeschreven of afgeleverd kan worden. Indien niet alle producten onder het voorschrijfproduct dit aangeven dient getoond te worden welke producten gewenst en welke ongewenst zijn waardoor gekozen kan worden voor een alternatief dat niet ongewenst is.

⁶ Zie G-Standaard bestand 050 – Voorschrijfproducten

⁷ Zie G-Standaard bestand 031 – Handelsproducten

⁸ Zie G-Standaard bestand 701 – Ingegeven samenstellingen

⁹ Zie G-Standaard bestand 632 – Ongewenste groepen